

Zvětšená prsa u mužů

(Gynekomastie)

jako nežádoucí účinek léčiv

Léky a látky ovlivňující hormonální rovnováhu u mužů

Tento stav vzniká v důsledku hormonální nerovnováhy mezi testosteronem a estrogenem. Kromě věku, životního stylu či stravy může **rovnováhu** těchto **hormonů narušit i užívání některých léků**. Tento přehled vám pomůže zjistit, zda něco, co pravidelně užíváte, nemůže mít negativní vliv na vaši hormonální rovnováhu.

◆ Léky (účinné látky), které napodobují estrogen nebo přímo podporují estrogenovou dominanci:

<u>Spironolakton</u> (např. Verospiron)	Diuretikum k léčbě vysokého krevního tlaku nebo srdečního selhání, otoků souvisejících s onemocněním ledvin, jater nebo jinou chorobou. Silně snižuje produkci androgenů, snižuje produkci testosteronu ve varlatech, často způsobuje gynekomastii.
Cimetidin (v ČR již není registrován)	Lék proti překyselení žaludku, prevence pálení žáhy a refluxu. Má estrogenní účinek, blokuje účinky androgenů (mužských pohlavních hormonů), zvyšuje hladinu prolaktinu – gynekomastie.
Ketokonazol (<u>EMA doporučuje pozastavení registrace</u>)	Antimykotikum – k léčbě kožních a plísňových infekcí , potlačuje syntézu (tvorbu) androgenů (mužských pohlavních hormonů).
<u>Finasterid / dutasterid</u>	Léky proti vypadávání vlasů nebo zvětšené prostatě , snižují aktivitu testosteronu (přesněji snižují přeměnu testosteronu na jeho aktivnější formu DHT. (Státní ústav pro kontrolu léčiv informuje o <u>zahájení evropského přehodnocení léčivých přípravků</u> obsahujících finasterid a dutasterid kvůli obavám týkajícím se sebevražedných myšlenek a chování .)
Estrogeny a fytoestrogeny v terapii	Např. u genderových úpravy nebo některých specifických terapií.
<u>Anabolické steroidy</u>	I po vysazení mohou způsobit tzv. „rebound efekt“, při němž tělo přestane dostatečně produkovat vlastní testosteron a začne převládat estrogen.

◆ **Léky, které snižují hladinu testosteronu nebo blokují jeho účinek:**

GnRH agonisté	Např. leuprorelin , protinádorový lék, který se mimo jiné používá při rakovině prostaty, potlačuje tvorbu testosteronu.
Antiandrogeny	Např. flutamid , bicalutamid – snižují hladiny testosteronu (cílem léčby ca prostaty je dosažení kastrační hladiny testosteronu)
Opioidy	Např. morfin, heroin – při dlouhodobém užívání snižuje tvorbu testosteronu.
Některá antirevmatika a antidepresiva	(SSRI, tricyklická) – zvýšením hladiny prolaktinu, mohou narušit hormonální rovnováhu.
Antipsychotika, neuroleptika, cannabis...	Často zvyšují hladinu prolaktinu, který nepřímo snižuje testosteron.
Omeprazol	Lék k potlačení sekrece žaludeční kyseliny. Při dlouhodobém užívání může ovlivnit hladiny pohlavních hormonů.

💡 **Tip pro praxi:**

1.	Pokud užíváte některý z uvedených léků a zaznamenáváte příznaky jako zvětšená prsa, únava, pokles libida či změny nálady, poradte se se svým lékařem.
2.	Nikdy léky nevysazujte bez konzultace! Léky mohou mít různý vliv v kombinaci s dalšími faktory, jako je strava, věk nebo stav jater.

 Prostor pro vaše poznámky:

Lék / látka	Užívám? (ano/ne)	Podezřelý vliv?	Konzultace s lékařem?

POZOR: Tento přehled není kompletní a nenahrazuje odbornou zdravotnickou diagnózu. Slouží jako vodítko pro zamyšlení a otevřený rozhovor s odborníkem.

www.zdravestrevo-zdravyclovek.cz